

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Згідно указу президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 "Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020" одними з основних векторів розвитку України є:

- дерегуляція та розвиток підприємництва;
- програма розвитку малого та середнього бізнесу;
- податкова реформа;
- реформа захисту економічної конкуренції;
- реформа корпоративного права;
- реформа фінансового сектору;
- реформа ринку капіталу;
- реформа сфери трудових відносин;
- реформа транспортної інфраструктури;
- реформа телекомунікаційної інфраструктури;
- програма участі в транс'європейських мережах;
- реформа державної митної справи та інтеграція в мигну спільноту Європейського Союзу;
- реформа монетарної політики;
- програма розвитку українського експорту;
- реформа енергетики;
- програма енергоефективності;
- реформа сільського господарства та рибальства;
- земельна реформа;
- реформа житлово-комунального господарства;
- реформа статистики;
- програма залучення інвестицій;
- реформа дипломатичної служби;
- реформа у сфері здійснення державних закупівель;
- реформа державного фінансового контролю та бюджетних відносин;
- реформа державної служби та оптимізація системи державних органів;
- реформа управління державною власністю.

Головною передумовою реалізації Стратегії є суспільний договір між владою, бізнесом та громадянським суспільством, де кожна сторона має свою зону відповідальності.

Відповідальність влади – провести реформи, забезпечити баланс інтересів між громадянським суспільством, державою і бізнесом, просто прозоро та якісно працювати за новими підходами, гарантувати дотримання прав людини.

Відповідальність бізнесу – підтримувати та розвивати державу, бізнес- середовище та громадянське суспільство, сумлінно сплачувати податки, здійснювати ефективні інвестування в економіку держави, дотримуватися принципів чесної праці та конкуренції.

Відповідальність громадянського суспільства – контролювати владу, жити відповідно до принципів гідності та неухильно додержуватися Конституції України та законів України.

Загострення економічної ситуації в країні та втрати часу внаслідок зовнішньої агресії зумовили необхідність не тільки рішучих, а й швидких дій щодо модернізації існуючої моделі економічного розвитку.

Досягнення високих показників економічного зростання не є самоціллю, а має бути спрямоване на підвищення якісних параметрів життя українських громадян, розширення доступу до суспільних благ, зростання національного добробуту та його гармонійний розподіл. Цілеспрямована політика, орієнтована на участь усіх верств населення у розподілі результатів економічного розвитку та скорочення розриву в доходах, має бути ключовим непорушним базисом для відновлення довіри між суб'єктами суспільних відносин.

Економічні перетворення мають забезпечити такий базовий пріоритет яклобудова відкритої конкурентоспроможної економіки. Сьогодні економіка України є відкритою і базується на підходах, які визнають міжнародну конкуренцію найбільш дієвим інструментом зміцнення економічних позицій держави на глобальному ринку.

Важливими рушійними силами реформ мають стати:

- залучення до інвестиційного процесу громадян України, чого слід досягати у спосіб підвищення рівня довіри та гарантування прав не лише зовнішніх, а й внутрішніх інвесторів;
- всебічне стимулювання всіх форм підприємництва та торгівлі;
- утвердження належної ролі технологічних чинників забезпечення конку-рентоспроможності національних підприємств на основі запровадження інформаційно-комунікаційних і технологічних новацій.

Наступним важливим кроком є продовження євроінтеграційного курсу, забезпечення якого має стати загальнонаціональною філософією впровадження європейських цінностей в українську економічну модель розвитку.

Створення "європейської атмосфери" відповідає прагненню України повноцінно повернутися до сім'ї європейських народів. Це вимагає висвітлення в засобах масової інформації та наукових дискусіях, активізації участі у проведенні торговельних виставок з європейськими партнерами, покращення транспортних зв'язків та комунікацій, утворення спільних підприємств, розбудови спільного інформаційно-технологічного простору тощо.

Основою національного консенсусу стосовно моделі економічного розвитку України є демонтаж системної корупції. Це зумовлено обсягами корупції, її особливою природою в українському суспільстві та необхідністю мінімізації її виявів у національній економіці. В українській практиці корупція – це насамперед не хабар за те, щоб обійти закон, а "відкат" за те, щоб можна було робити бізнес за законами. Викорінення системної корупції має відбуватися у спосіб створення дорожньої карти усунення механізмів отримання корупційних доходів від управління державною власністю, спрощення державного контролю над підприємницьким сектором тощо.

Скорочення бюрократичного апарату як механізм боротьби з корупцією є малопродуктивним шляхом, оскільки розмір корупційного "податку" зростатиме за рахунок "надбавки за ризик" для тих, хто залишиться.

Ще однією з необхідних умов ґнепорушне забезпечення права власності як базового інституту економічного розвитку України. Багаторічне ігнорування проблем, що існують у системі забезпечення прав власності, насамперед корпоративної, неминуче знову і знову загострюватиме інші економічні хвороби – корупцію, монопольне завищення цін, рейдерство. Органи державного нагляду за фондовим ринком та система Національного депозитарію України повинні рішуче навести порядок щодо питань реєстрації прав корпоративної власності. Мають бути кроком гарантовані прозорість і дотримання прав власників, а також повнота розрахунків за операціями купівлі-продажу корпоративних прав власності. Крім того, в Україні слід припинити практику, коли нехтування правами одних власників спостерігається на тлі абсолютизації цього права для інших. Про це йдеться в статті 41 Конституції України, яка визначає не тільки право, а й обов'язок власника: "Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства".

Забезпечити випереджальний розвиток економіки України можливо на основі підвищення рівня технологічності.

В умовах втрати п'ятої частини промислового потенціалу для України особливої важливості набуває національна концепція на основі інновацій, що передбачає підвищення ролі інформаційно-комунікаційних технологій, збільшення частки наукоємних галузей у структурі виробництва та експорту тощо.

Необхідно відмовитися та послідовно виводити з експлуатації морально застарілі технології і їх виробничу базу, які не відповідають сучасним матеріал"- та енергоємним промисловим стандартам. Слід відмовитися від практики постійного "ремонту" морально застарілої бази. Висока вартість впровадження нових технологій у національну економіку має розглядатися не як тягар для фінансової системи, а як стимул для акумулювання необхідних коштів.

Знищення промислового та інфраструктурного потенціалу України внаслідок воєнних дій на Донбасі й анексії Криму зумовлює потребу створення компенсаторних потужностей, що має бути реалізовано на новій технологічній основі. Відповідне фінансування можливо отримати завдяки формуванню міжнародних альянсів за участю українських та іноземних суб'єктів підприємництва, а також розширенню механізмів фінансового партнерства за участю держави та інституційних інвесторів.

Гарантування високого рівня економічної безпеки в умовах глобалізації можливо лише у спосіб досягнення та збереження високих конкурентних позицій на світовому ринку. Слід пам'ятати, що в статті 17 Конституції України зазначено: "Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу". За роки незалежності виконання положень цієї статті було фрагментарним, а нехтування основними принципами забезпечення економічної безпеки призвело до важких економічних втрат, що особливо зросло в умовах агресії РФ проти України. Система влади має переглянути підходи до ідентифікації економічних загроз Україні, виявляти найбільш вразливі сфери української економіки та канали ретрансляції зовнішніх шоків, сформувані диверсифіковані стратегії їх подолання. Завданнями держави є мінімізація ризиків для законослухняних внутрішніх і зовнішніх інвесторів, ефективна протидія недобросовісним інвесторам, а також формування контрзаходів у відповідь на економічну агресію.

Розширення міжнародного співробітництва, що має поглибити економічні інтеграційні процеси на основі європейських цінностей. Україні слід послідовно зміцнювати двосторонні економічні взаємовідносини (зі США, ЄС, Японією, Канадою, Австралією та іншими країнами), розширювати порядок денний участі в роботі міжнародних економічних організацій (СОТ, МВФ, ОЕСР та ін). Залучення фінансового й консультативного потенціалу міжнародних організацій дозволить Україні у стислі терміни досягти прогресу в розвитку підприємництва, боротьбі з корупцією, поліпшити державне управління та підвищити секторну конкурентоспроможність, удосконалити законодавство України з урахуванням передового міжнародного досвіду, розширити представництво в роботі органів міжнародних організацій. Необхідним є посилення економічної взаємодії України з країнами Африки, Азії та Латинської Америки, а також регіональними економічними організаціями.

Таким чином, досягнути щорічного росту ВПГТ в розмірі 4% та обсягів ВВП у 2040 році до 600 млрд дол. можливо лише завдяки якісному та послідовному здійсненні реформ в сфері економіки та сфері виконавчої влади (суда, прокуратура, фіскальна служба).

Уманець С.П.
*Студент 7-го курсу
Національної академії управління*